

har at sige i denne Sal — at begære Ordet. Selv under almindelige Forhold er det jo klart, at ikke alle Tingets Medlemmer kunne give sig til at udtale sig om en Sag som denne, hvorom der kan siges saa meget pro et contra. Men det er jo særlig nu til Julen, hvor vi have travlt, en Dristighed af mig at begære Ordet. Min Undskyldning er imidlertid, at en forefalden Begivenhed har givet mig Anledning til at udtale mig, og jeg skal da ogsaa holde mig saa knap som muligt til det Emne, som den Begivenhed, jeg sigter til, foreskriver mig. Det bliver udelukkende Kaldelsesmaaden, som jeg kommer til at tale om. Den Bestemmelse, vi have om Lærernes Kaldelse, indeholdes jo i Loven af 8de Marts 1856 § 9, og den er alle Medlemmer saa bekendt, at jeg ikke en Gang behøver at citere Lovens Bogstav. Denne Lovbestemmelse blev til paa den Maade, at man, da man i 1856 skulde paalægge Befolkningen forøgede Udgifter til Skolevæsenet, fra Venstres Side mente, at det var i sin Orden, at man da samtidig gav Befolkningen en forøget Indflydelse paa Lærerkaldelsen. Man fandt dette saa meget mere rimeligt, som man haabede, at det skulde tjene til at forøge det naturlige Tillidsforhold mellem Lærerne og Befolkningen. Det blev derfor i § 9 bestemt, at naar Skoledirektionen havde faaet de indkomne Ansøgninger, tilstillede den Kommunalbestyrelsen disse. Saa gjorde Kommunalbestyrelsen en Indstilling af 3 Ansøgere til Embedet, af hvilke saa Skoledirektionen skulde give den ene Embedet, hvis der var en, der var skikket og værdig dertil. Denne Bestemmelse fremkom som et Kompromis mellem de stridende Parter, mellem dem, der krævede forøget Udgift uden at give Befolkningen noget til Gengæld, og dem, der hævdede, at Befolkningen skulde have forøgede Rettigheder, naar den skulde have forøget Udgift. Ved en Konference mellem Ministeren og Udvalget kom det til et Kompromis, af hvilket den Bestemmelse udsprang, som tilsigtede at give Befolkningen en forøget Indflydelse paa Lærerkaldelsen. Det viste sig imidlertid senere, at det ikke var Regeringens Hensigt loyalt at respektere den Ret, som her er givet Befolkningen. Den 24de Oktober 1856 udsendte Kultusministeriet en Skrivelse, i hvilken det i alt væsentligt søger at bortfortolke den Ret, som i § 9 i Loven af 8de Marts 1856, altsaa i samme Aar, er givet Befolkningen. Skrivelsen gaar ud paa at fortolke Ordene: „skikket og værdig“ som ikke betydende en Mand,

som i Almindelighed er skikket og værdig til at være Skolelærer, men man hævder, at det skal forstaas saaledes, at det ikke blot er Meningen, at det skal være en Mand, som er absolut skikket og værdig, men en Mand, som netop er skikket og værdig til dette Embede, altsaa i Besiddelse af en relativ Værdighed, som Skoledirektionen skal afgøre, om han har. Herved kommer man ind paa et Skøn og har ikke nogen almengyldig Maalestok, og det er dette rent vilkaarlige Skøn, der fremkommer som Skoledirektionens Ret. Hermed er jo allerede Befolkningens Ret bortfortolket, men det fastholdes dog endnu i denne Skrivelse af 24de Oktober 1856, at medens der skal tages Hensyn til, at det er en skikket og værdig Lærer, saa kan det dog ikke forlanges, at det skal være den mest skikkede og mest værdige af alle Ansøgere. Længere naaede man ikke i 1856. Retsudviklingen er imidlertid ikke bleven staaende derved. Den 21de Maj 1859 udsender Kultusministeren igen en Skrivelse, hvori det fastholdes, at den kaldsberettigede frit kan vælge mellem de tre Ansøgere, der skulle indstilles af Kommunalbestyrelsen, og den 27de November 1890 og 15de Maj 1895 kommer der igen Skrivelser fra Kultusministeriet, og i disse Skrivelser indskræpes det, at alle 3 af Kommunalbestyrelsen indstillede skulle være — efter Skoledirektionens vilkaarlige Skøn — kvalificerede Ansøgere. Se, disse 3 Skrivelser — ja der er endogsaa 4 — ere i og for sig kun en Skærpelse og en Indskærpelse af den Fortolkning, som fremkom den 24de Oktober 1856.

Men i Aar, medens vi sidde her og forhandle om Skoleloven, er den højtærede Kultusminister, som er den, som har forelagt Skoleloven her til Forhandling, fremkommen med en Fortolkning af Loven af 8de Marts 1856, som indeholder noget virkelig nyt. Den 12te Oktober 1897, altsaa efter at Rigsdagen denne Gang er traadt sammen, har nemlig den højtærede Kultusminister udsendt en Skrivelse til den Skoledirektion, som er kaldsberettiget til Embedet i Hørsted oppe i Ty, og i den Skrivelse, i hvilken den højtærede Kultusminister besætter Embedet imod Kommunalbestyrelsens og Skoledirektionens Ønske, hedder det, at som en Grund til at kassere Sogneraadets Indstilling kan man ogsaa anføre, at de 3, som vare indstillede af Sogneraadet, vare temmelig unge, medens der blandt de øvrige Ansøgere fandtes en Del ældre, veltjente Lærere. Se, nu ere vi altsaa komne et Skridt videre end i